

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА ПО ПЪТЯ КЪМ ЧЛЕНСТВО В ЕВРОЗОНАТА

Екип на Катедра Икономика
СУ „Св. Климент Охридски“

Предизвикателства пред българската икономика по пътя към членство в еврозоната

Университетско издателство „Св. Климент Охридски“

3 раздела, 18 глави, 404 страници

- ✓ Предпоставки за приемане на еврото в България
- ✓ Икономически аспекти на присъединяването към еврозоната
- ✓ Секторни анализи на ефектите от присъединяване към еврозоната

В изследването се оценяват макроикономическите, институционалните и секторните ефекти от несъмнено сложния и многоаспектен процес на присъединяване към еврозоната, оказващ влияние върху всички сфери на българската икономика.

Устойчивост на публичните финанси и рискове пред фискалната стабилност

доц. д-р Димитър Златинов

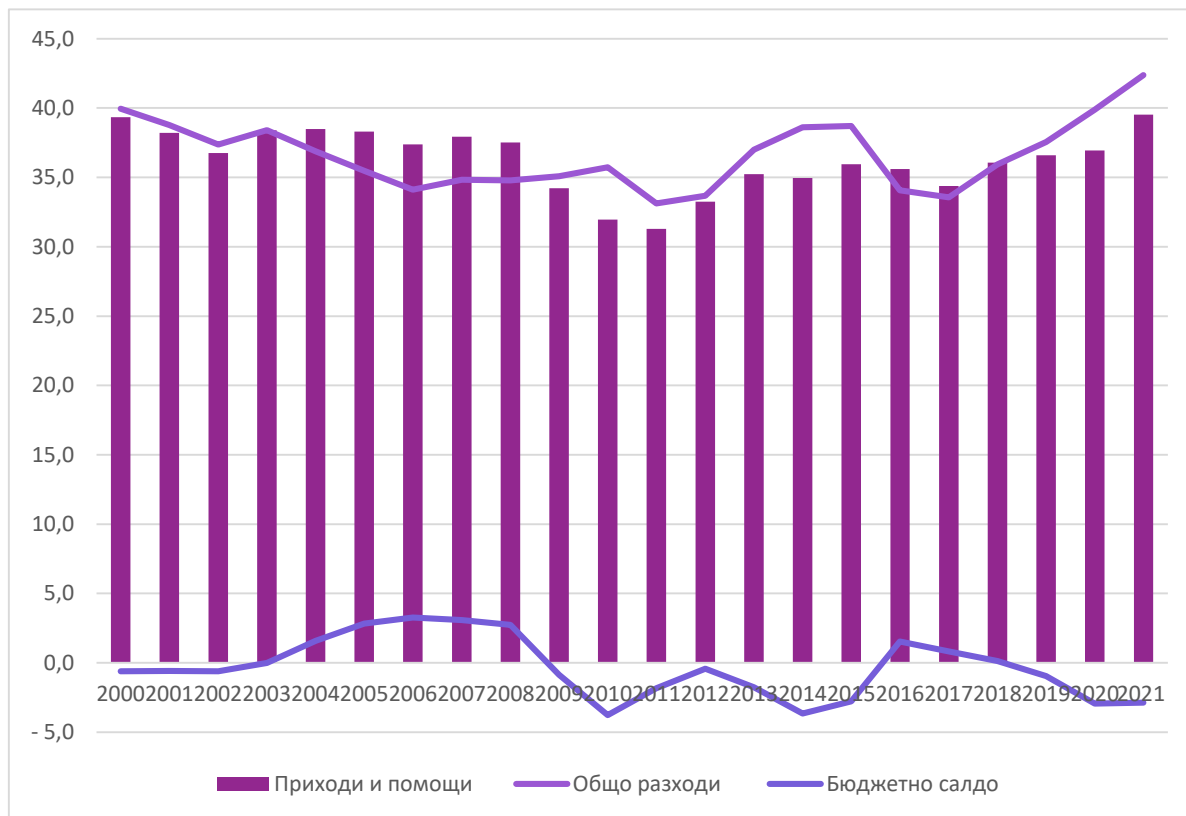
Номинална конвергенция

Маастрихтските критерии за членство в еврозоната са 5, от които 3 са свързани със състоянието на публичните финанси:

- ✓ Бюджетният дефицит да не надвишава 3% от БВП
- ✓ Правителственият дълг да не надвишава 60% от БВП
- ✓ През годината, предшестваща деня на оценката, средният дългосрочен номинален лихвен процент на страната кандидат член да не надхвърля с повече от 2 пр.п. средния дългосрочен номинален лихвен процент на трите държави членки с най-добри показатели за ценова стабилност

Бюджетни приходи, разходи и бюджетно салдо в България (% от БВП)

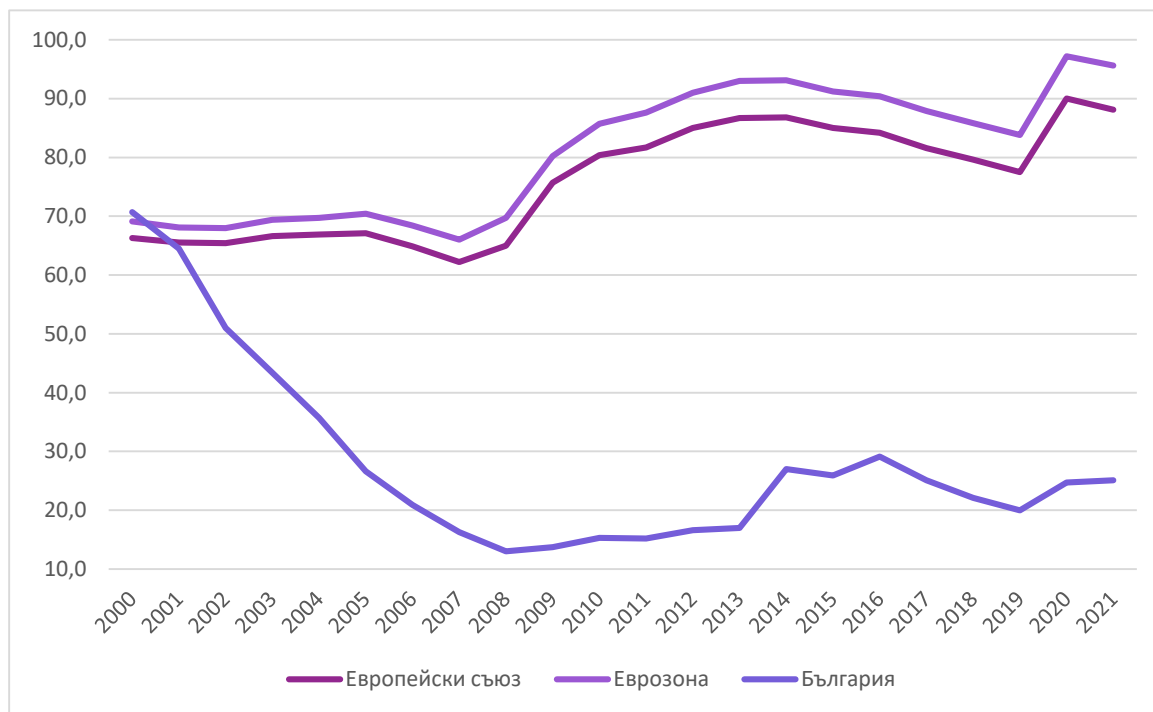

Очакванията са бюджетният дефицит за 2022 г. да $-2,9\%$ от БВП, като не се сбъдват прогнозите за значителен прираст на данъчните приходи при изпълнение на разходите на 96% от планираното.

Източник: Министерство на финансите

Динамика на правителствения дълг в България (% от БВП)

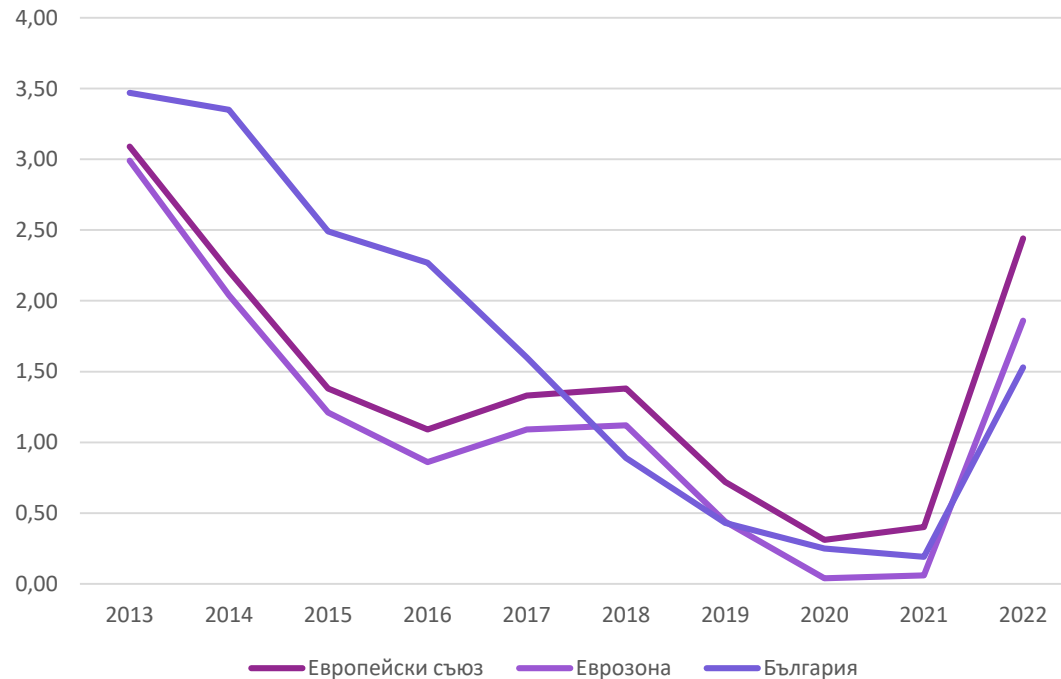

Към ноември 2022 г. правителственият дълг е 22.4% от БВП, като не се оправдават очакванията за навлизане в дългова спирала към настоящия момент.

Източник: Евростат

Дългосрочен лихвен процент за оценка на степента на конвергенция (%)

Източник: Евростат

Общата оценка е за добър кредитен рейтинг на страната:

- S&P: ВВВ със стабилна перспектива към 25 ноември 2022 г.
- Fitch: ВВВ с положителна перспектива към 18 ноември 2022 г.
- Moody's: Ваа1 със стабилна перспектива към 9 октомври 2020 г.

Фискална стабилност

- България покрива бюджетните критерии за членство в еврозоната.
- Провеждането на фискалната политика в еврозоната е национална дискреция и не се губи фискален суверенитет.
- Въпреки по-гъвкавите фискални рамки и отклонение от фискалния консерватизъм и политиката на бюджетна строгост в отговор на Covid-19, рамката за устойчивост на публичните финанси в ЕС не е променена и националните бюджети в еврозоната се анализират и оценяват от Европейската комисия, която може да налага фискално наблюдение и финансови санкции.
- Управлението на публичните финанси ще продължи да се подчинява на ясни правила, които България вече е възприела по линия на запазване на стабилността на паричния съвет в страната.

Съпоставка с Прибалтийските държави

- Във фискално отношение България не се отличава съществено от Прибалтийските държави – бюджетните приходи са около 36% от БВП, а бюджетните разходи около 38% от БВП.
- България отчетливо поддържа най-добри показатели за бюджетно салдо и държавен дълг след Естония.
- Цикличното влияние върху дълговото поведение на правителствата е много по-сериозен фактор от преките ефекти от влизането в еврозоната, както показва световната финансова и икономическа криза и последиците от Covid-19.
- Но отчетливо по-ниски приходи от преки данъци за сметка на приходите от косвени данъци в България.

Фискални рискове в България

- Догонващият инфлацията растеж на доходите по линия на фискалната експанзия задвижва допълнителни инфлационни процеси.
- Активната социална и доходна политика на правителството не би била устойчива в средно- и дългосрочен план без създаване на функциониращи икономически механизми за генериране на по-високи доходи от страна на реалния сектор.
- Нарастващото значение на социално и здравно-осигурителните вноски за приходния капацитет на правителството създава рискове за фискалната стабилност предвид намаляващото и застаряващо население в страната.
- Базиране на данъчната система на циклично зависимите косвени данъци.

Фискални рискове в България

- Споделеният ангажимент между правителството и бизнеса за запазване на работните места е по-добрият вариант за провеждане на разходна политика спрямо директното отпускане на обезщетения и социални помощи.
- Правителственият ангажимент към бизнес средата се състои предимно в поддържането на ниските корпоративни данъчни ставки, манипулирането със ставките на ДДС за различни сектори и субсидиране при нужда при липса на капиталова политика за изграждане на подходяща инфраструктура и физически капитал за устойчиво развитие.
- Липсата на институционален капацитет за усвояване на средствата от европейските фондове и програми пряко влияе на степента на реална конвергенция на страната.
- Поддържането на фискални буфери следва да се приоритизира предвид наслагващите се рискове пред икономиката на страната, застаряването на населението и намаляването на работната сила.

Реална и структурна конвергенция на България към еврозоната

доц. д-р Стела Ралева

Процесът на сближаване с еврозоната

➤ *Реална конвергенция:*

- съкращаване на различията в равнищата на БВП на човек от населението между отделните страни и региони;
- допринася за цялостната устойчивост на еврозоната във времето и собственото развитие на участващите страни;
- свързана е със синхронизацията на бизнес циклите на различните икономики, която влияе върху ефективността на общата парична политика и устойчивостта на икономиката на неблагоприятни външни шокове.

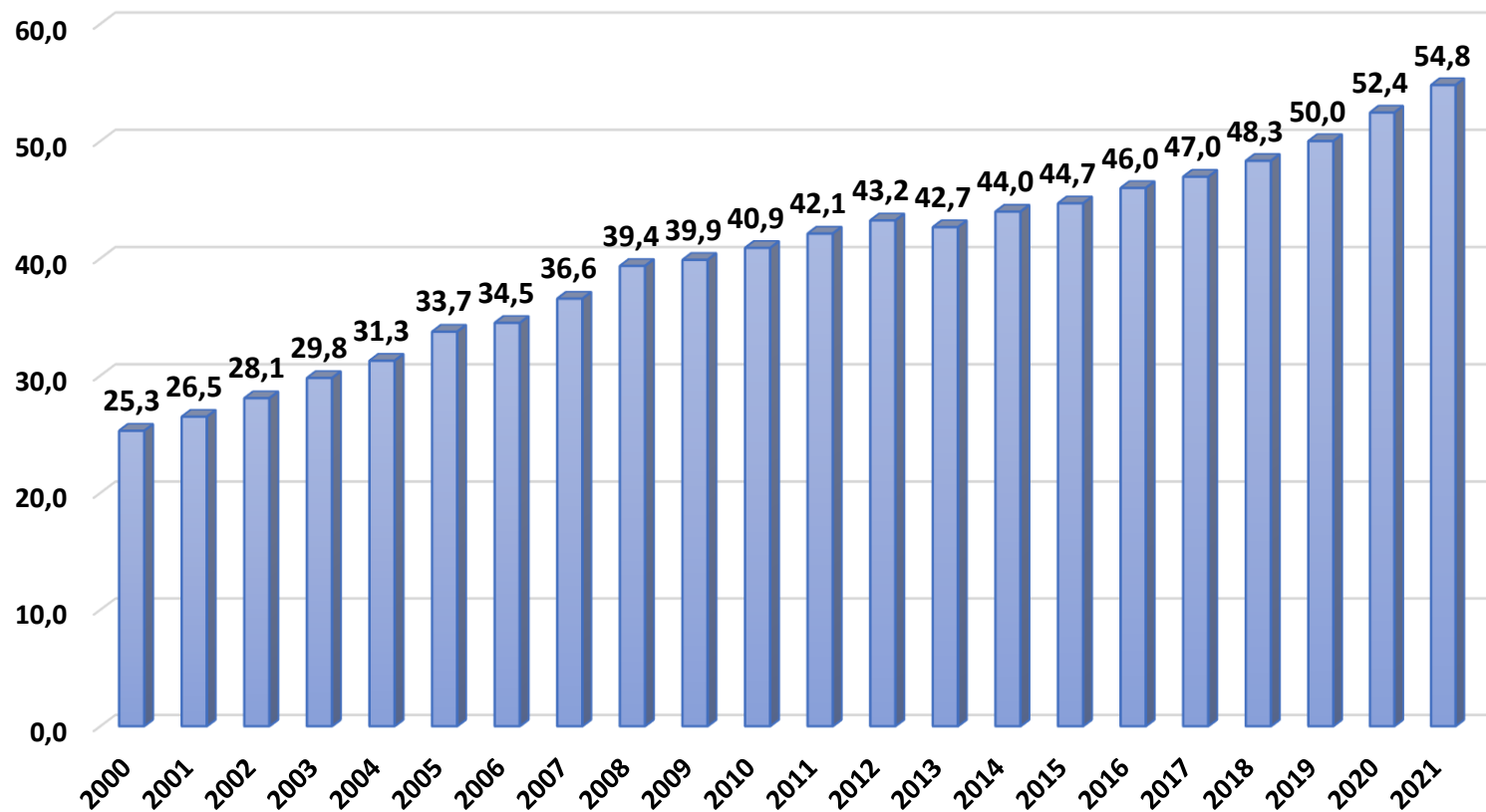
➤ *Структурна конвергенция:*

- отнася се до намаляване на различията в структурата на основни икономически агрегати като брутна добавена стойност и заетостта.

БВП на човек от населението

(% от средния за еврозоната в стандарт на покупателна способност)

➤ Устойчивост на реалната конвергенция – общо съкращаване на различията с 29 пр.п.

➤ Неравномерност на процеса на догонване – според скоростта му в неговото развитие се обособяват три периода.

Изчисления на база данни от Евростат

Темпове на прираст на БВП на човек от населението и икономически растеж

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
БВП на човек																						
България (%)	5,1	7,2	6,5	5,8	7,1	7,6	7,4	7,2	6,6	-2,9	2,2	4,7	1,3	0,0	1,5	4,1	3,8	3,5	3,4	4,8	-3,4	8,5
Евروزона (%)	3,5	1,8	0,4	0,1	1,7	1,1	2,8	2,4	-0,1	-4,8	1,9	1,4	-1,1	-0,4	1,2	1,7	1,5	2,4	1,5	1,3	-6,3	5,3
Разлика (пр.п.)	1,6	5,4	6,1	5,7	5,4	6,5	4,6	4,8	6,7	1,9	0,3	3,3	2,4	0,4	0,3	2,4	2,3	1,1	1,9	3,5	2,9	3,2
БВП																						
България (%)	4,6	3,8	5,9	5,2	6,5	7,1	6,8	6,7	6,1	-3,3	1,5	2,1	0,8	-0,6	1	3,4	3	2,8	2,7	4	-4	7,6
Евروزона (%)	3,8	2,2	0,9	0,6	2,3	1,7	3,2	3,0	0,4	-4,5	2,1	1,7	-0,9	-0,2	1,4	2,0	1,9	2,6	1,8	1,6	-6,1	5,3
Разлика (пр.п.)	0,8	1,6	5,0	4,6	4,2	5,4	3,6	3,7	5,7	1,2	-0,6	0,4	1,7	-0,4	-0,4	1,4	1,1	0,2	0,9	2,4	2,1	2,3

Изчисления на база данни от Евростат

- Темповете на икономически растеж в България обикновено изпреварват тези в еврозоната, като скоростта на конвергенция, измерена чрез темпа на прираст на реалния БВП на човек от населението, е по-висока от измерената чрез темпа на прираст на реалния БВП.

Принос на основните фактори на икономически растеж

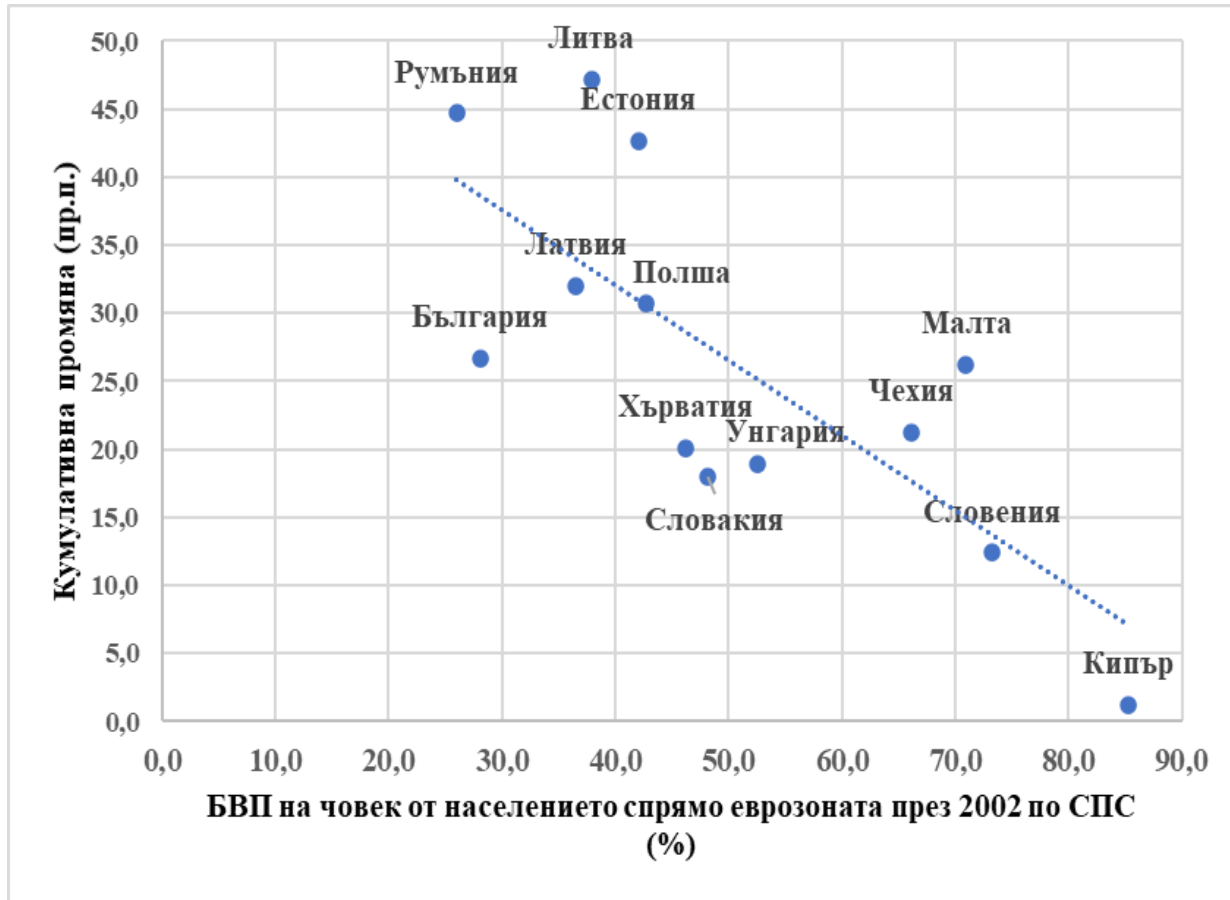
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Темп на растеж (%)	3,8	5,9	5,2	6,5	7,1	6,8	6,7	6,1	-3,3	1,5	2,1	0,8	-0,6	1,0	3,4	3	2,8	2,7	4	-4
Принос на факторите на растежа																				
Труд	-0,4	0,1	1,6	1,4	1,5	1,9	1,7	1,3	-1	-2,2	-1,3	-1,4	-0,2	0,2	0,3	0,3	1,1	-0,1	0,2	-1,5
Капитал	0,3	0,7	0,5	0,8	1,1	1,8	2,6	3	3,5	1,9	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6	0,5	0,2	0,3	0,5	0,5
ОФП	3,9	5,1	3,1	4,3	4,5	3,1	2,4	1,8	-5,8	1,8	2,7	1,5	-1,1	0,2	2,5	2,2	1,5	2,5	3,3	-3,0

Изчисления на база данни от НСИ

- Най-голям принос за прираста на БВП и скоростта на конвергенция през по-голямата част от периода има нарастването на общата факторна производителност, като през повечето години икономическият растеж е с интензивен характер.
- Приносът на натрупването на капитала е определящ в годините с най-високи темпове на растеж и сравнително нисък в интервала след кризата от 2009 г.
- Двата определящи фактори на растежа се влияят от динамиката на ПЧИ, която проектира международната конюнктура и вътрешни фактори като политическата и икономическа стабилност и качеството на институциите и която може да бъде повлияна положително от членството в еврозоната.

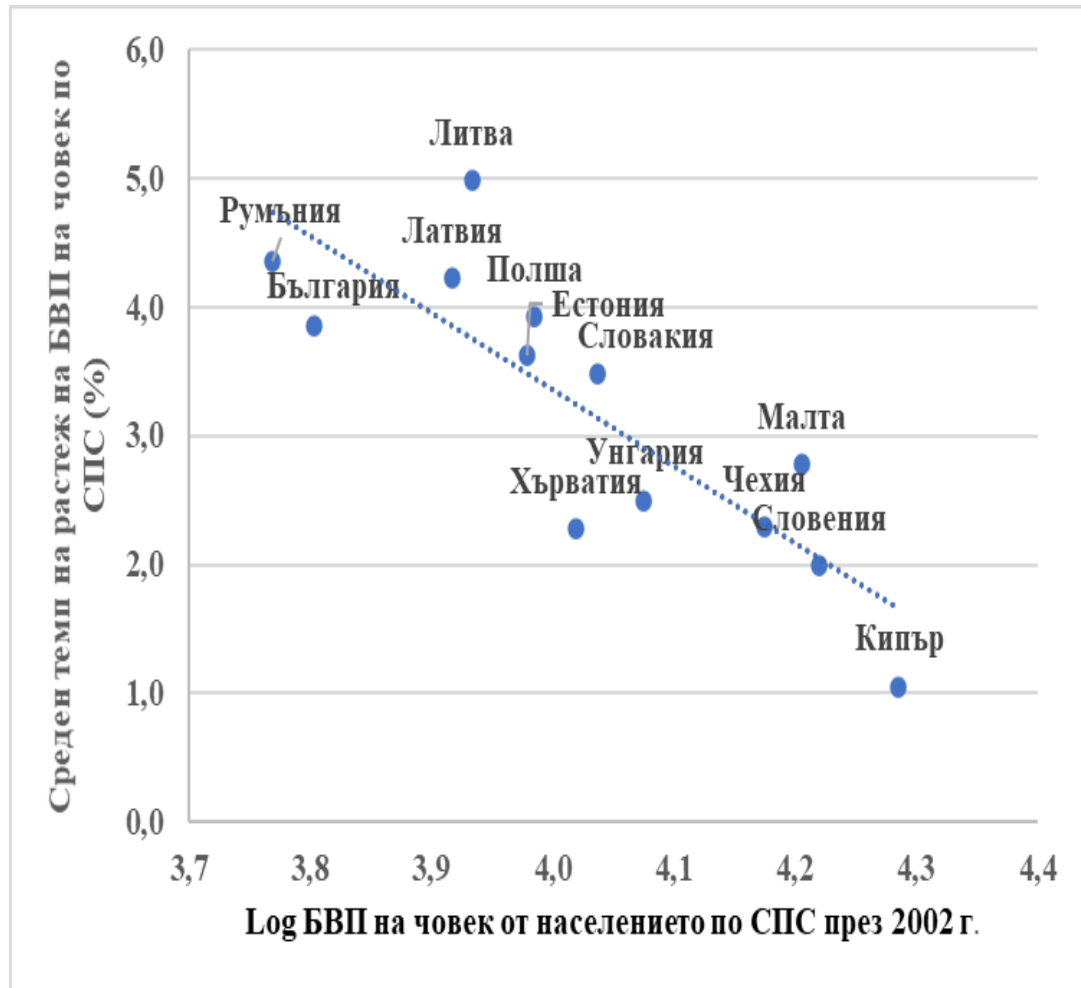
Скорост на сближаването спрямо степента на догонване на доходите (1)

България показва най-ниска скорост на догонването, като изоставането от Румъния се дължи на по-ниския темп на растеж, а от другите страни, с изкл. на Прибалтийските държави и Полша – само на по-ниската изходна база.

Скорост на сближаването спрямо степента на догонване на доходите (2)

- България отново е под тренда, но при по-малка отдалеченост от него в сравнение с Хърватия.
- Скоростта на сближаване е по-ниска от средната при Румъния, по-висока от средната при Словакия и Латвия, като най-висока е отново при Литва.

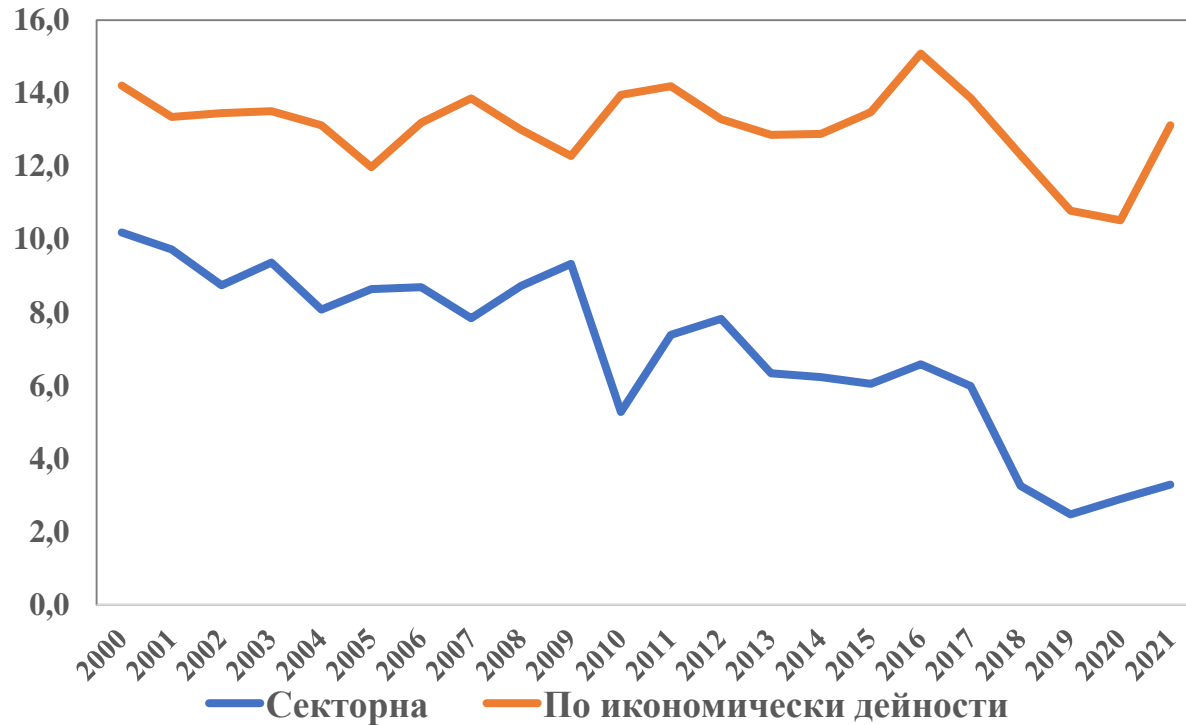
БВП на човек от населението на нови държави-членки на еврозоната в последните три години преди вземането на решение за членство (% от средното за еврозоната)

Словения	2003	2004	2005
	75.2	78.0	79.0
Кипър	2004	2005	2006
	88.9	92.0	91.9
Малта	2004	2005	2006
	73.9	71.4	72.6
Словакия	2005	2006	2007
	54.9	57.7	61.2
Естония	2007	2008	2009
	64.2	63.5	58.6
Латвия	2010	2011	2012
	49.3	51.5	56.4
Литва	2011	2012	2013
	61.2	65.4	68.5
Хърватия	2019	2020	2021
	62.7	61.6	66.3

- Равнището на дистанция на реалния БВП на човек от населението в навечерието на включването в еврозоната в три страни – Латвия, Естония и Словакия е много близко до това на България.
- Не са налице сериозни последващи проблеми на трите страни при функционирането им във валутната зона.
- Може да се предположи, че отговорните институции на ЕС може да подхождат гъвкаво към максимално приемливия размер на отклонението.

Междусекторна и вътрешносекторна конвергенция на България към еврозоната

- България показва значително съкращаване на дистанцията със структурата на БДС в еврозоната, като по-високо ниво на сближаване има между икономическите сектори.
- Нарастваща устойчивост на българската икономика към външни шокове и възможност за проявление на положителни ефекти на антициклична парична политика на ЕЦБ при запазване на възможностите за специализация по отделни дейности.

Междусекторна и вътрешносекторна конвергенция на новите държави-членки към еврозоната

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
<i>В еврозоната</i>																					
Кипър	8,6	8,5	7,3	6,5	6,2	6,1	6,4	5,7	5,6	6,4	8,4	10,5	11,4	12,3	12,9	13,1	12,5	11,8	10,9	10,0	10,0
Малта	2,2	0,7	1,0	1,2	1,3	2,4	3,9	5,9	4,9	4,5	5,2	6,8	8,3	8,5	10,2	11,6	11,6	12,6	12,3	12,0	10,9
Естония	2,0	2,5	3,2	4,2	4,0	4,9	5,6	6,5	5,2	3,8	5,0	6,9	6,3	6,3	6,0	4,3	3,8	3,8	3,5	2,8	2,0
Латвия	2,7	2,6	2,8	3,0	2,9	3,8	3,4	2,5	2,1	2,0	2,9	2,4	2,2	1,8	2,8	3,0	3,7	3,0	3,3	3,2	3,3
Литва	5,6	5,9	5,5	7,1	8,5	9,1	9,0	8,3	8,2	4,5	5,9	8,4	8,9	7,9	8,1	7,0	5,8	6,1	5,2	5,2	5,4
Словения	8,1	8,0	8,3	8,2	8,4	8,3	8,1	8,7	8,1	7,2	6,0	6,6	7,4	7,9	8,8	8,4	8,1	8,1	8,6	9,0	9,2
Словакия	5,3	5,8	5,6	7,6	9,4	9,5	11,8	11,4	11,5	8,7	9,0	9,3	9,6	7,9	10,8	9,9	8,5	7,8	8,6	8,8	7,1
Хърватия	4,8	4,6	4,0	3,7	5,2	4,4	4,0	2,9	3,6	5,1	2,9	2,9	2,6	2,7	2,4	1,9	2,0	1,7	1,9	1,8	2,4
<i>С дерогация</i>																					
<i>България</i>	10,2	9,7	8,7	9,4	8,1	8,6	8,7	7,8	8,7	9,3	5,3	7,4	7,8	6,3	6,2	6,0	6,6	6,0	3,3	2,5	3,3
Румъния	15,2	20,2	20,1	20,4	20,8	17,5	17,2	16,0	20,0	20,7	22,0	25,5	17,6	16,5	16,4	13,6	11,9	10,5	10,5	9,0	7,6
Чехия	10,0	10,7	9,8	9,1	10,9	11,3	11,6	11,5	11,2	12,3	11,8	12,8	12,7	12,9	14,0	13,5	12,9	12,1	10,9	10,6	9,6
Унгария	7,2	7,1	6,4	6,3	7,6	7,4	6,8	6,5	6,1	7,0	6,7	7,6	7,9	8,1	9,0	9,3	8,1	7,5	7,3	6,8	6,6
Полша	5,6	4,5	3,9	5,2	7,4	7,5	7,3	7,7	7,9	10,0	10,5	11,7	11,2	9,9	11,2	11,4	11,3	9,7	9,1	8,9	8,8

- България се намира в много добра относителна позиция спрямо останалите нови държави-членки на ЕС, като по-висока структурна конвергенция имат само Естония и Хърватия.
- Високата степен на структурна конвергенция може да забави реалната конвергенция.

Динамика на износа в държавите от последните разширения на еврозоната

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Кипър	70,0	68,2	62,4	57,8	56,9	55,7	53,4	53,3	50,1	48,7	50,3	53,5	55,3	61,3	66,0	70,0	70,5	73,8	75,0
Малта	120,2	108,6	113,4	107,5	103,1	103,6	123,4	129,2	148,5	147,0	150,9	160,6	163,1	156,0	149,8	154,6	157,8	158,1	162,8
Естония	61,6	61,3	58,0	57,2	61,1	65,4	63,3	62,6	66,4	60,9	75,0	86,6	86,2	84,6	81,9	77,4	77,0	75,8	74,3
Латвия	36,8	38,0	36,5	36,0	38,9	43,0	39,7	38,3	39,3	42,2	53,3	59,8	61,4	60,4	61,2	60,3	59,6	61,6	61,5
Литва	38,6	44,1	47,4	46,2	48,8	55,1	57,0	51,6	57,6	51,8	63,9	72,9	78,2	78,7	72,3	68,8	67,6	73,6	75,2
Словения	50,1	51,7	52,3	51,0	55,1	59,8	64,9	67,9	66,3	57,3	64,3	70,2	72,9	74,2	76,2	77,1	77,6	83,1	84,8
Словакия	53,2	57,1	57,0	62,3	69,0	72,3	81,2	83,4	80,1	68,0	76,6	84,3	90,8	93,4	91,4	91,6	93,5	95,1	95,8

- Присъединяването към еврозоната не води до еднозначни последици за динамиката на износа по държави.
- Кипър, Малта, Литва, Словения и Словакия бележат чувствително увеличаване на дела на износа в БВП, при Латвия този дял остава стабилен, а при Естония дори намалява.
- Реализирането на потенциалните положителни ефекти от въвеждането на еврото върху износа зависи от най-вече от конкурентоспособността на икономиките и тяхната устойчивост на външни шокове.

Институционални условия за членство в еврозоната

проф. д-р Стефан Петранов

Сагата Шенген

- **2007** - България подава декларация за готовност за присъединяване към Шенген (Румъния 2008).
- **2007-2010** - Страните преминават подробна и задълбочена оценка за определяне на готовността им за прилагането на всички аспекти на достиженията на правото от Шенген: защита на данни, Шенгенска информационна система, въздушни граници, сухопътни граници, морски граници, полицейско сътрудничество и визи.
- **2010** - Съветът на ЕС публикува проект на решение за пълното прилагане на достиженията на правото от Шенген.
- **2011** - Одобрение на Европейския парламент на 8 юни 2011 г. Съветът по правосъдие и вътрешни работи потвърждава в заключенията си, че България и Румъния са преминали успешно през процеса по оценка и изпълняват всички заложи провизии от Шенгенското споразумение.
- **2011** - В Европейския съвет липсва единодушие за присъединяването на България и Румъния към Шенген. Предлага се т.нар. подход в „две стъпки“ (two-step approach) – първоначално прекратяване на проверките по вътрешните морски и въздушни граници, а след това премахване на проверките по вътрешните сухопътни граници. Не се реализира.
- **2018** - Проект за резолюция на Европейския парламент за пълния прием на България и Румъния.
- **2019** - Членството е блокирано от Нидерландия.
- **2022** - Членството е блокирано от Нидерландия и Австрия.

Процедурата на преход от ERM II към еврозоната

Член 140 и Протокол 13 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

- Доклади за конвергенция, които се изготвят от Европейската комисия и ЕЦБ
- Предложение от Европейската комисия
- Обсъждане в Съвета на Европейския съюз, при препоръка от квалифицирано мнозинство от държавите членки на еврозоната
- Консултация с Европейския парламент и Европейския съвет
- Решение на Съвета на ЕС с пълно мнозинство от държавите-членки на ЕС

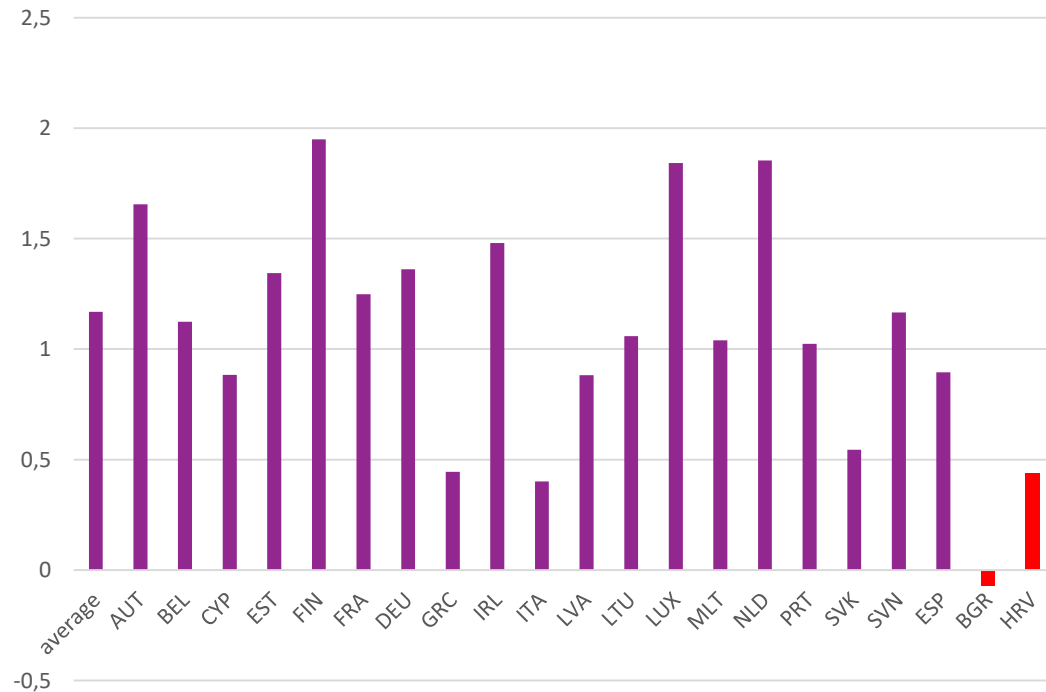
Ясни ли са условията за влизане в еврозоната?

- Изисквания за съвместимост на националното законодателство с Устава на ЕСЦБ и ЕЦБ.
- Изисквания, свързани с количествените критерии за конвергенция (Маастрихтски критерии):
 - постигане във висока степен на ценова стабилност;
 - устойчивост на държавната финансова позиция;
 - спазване в нормални граници на отклонение на валутния курс на кандидатстващата валута спрямо еврото;
 - трайност на конвергенцията, отразена в размера на дългосрочните лихвени проценти.
- Докладите на ЕК и на ЕЦБ трябва също така да вземат предвид „...резултатите от интеграцията на пазарите, състоянието и развитието на салдата по текущите плащания и проучването на развитието на разходите за труд за единица продукция и други ценови индекси“.
- Неформални изисквания към функционирането на институциите.

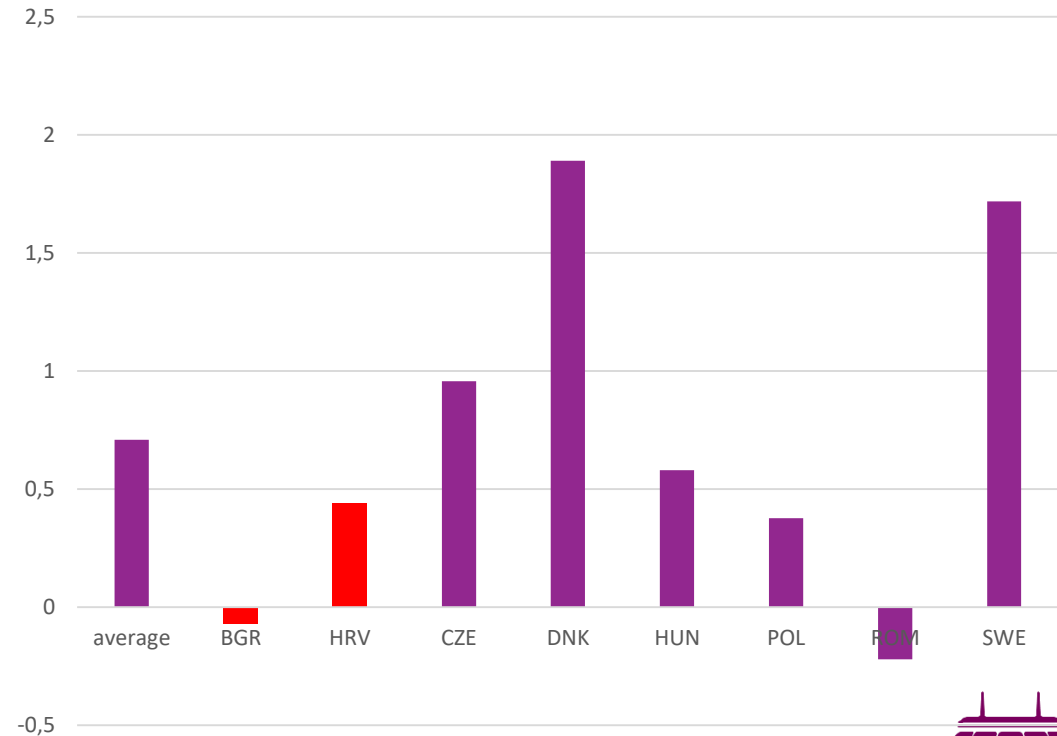

Ефективност на правителството (WB, Worldwide Governance Indicators)

Държави-членки от еврозоната +
България и Хърватия

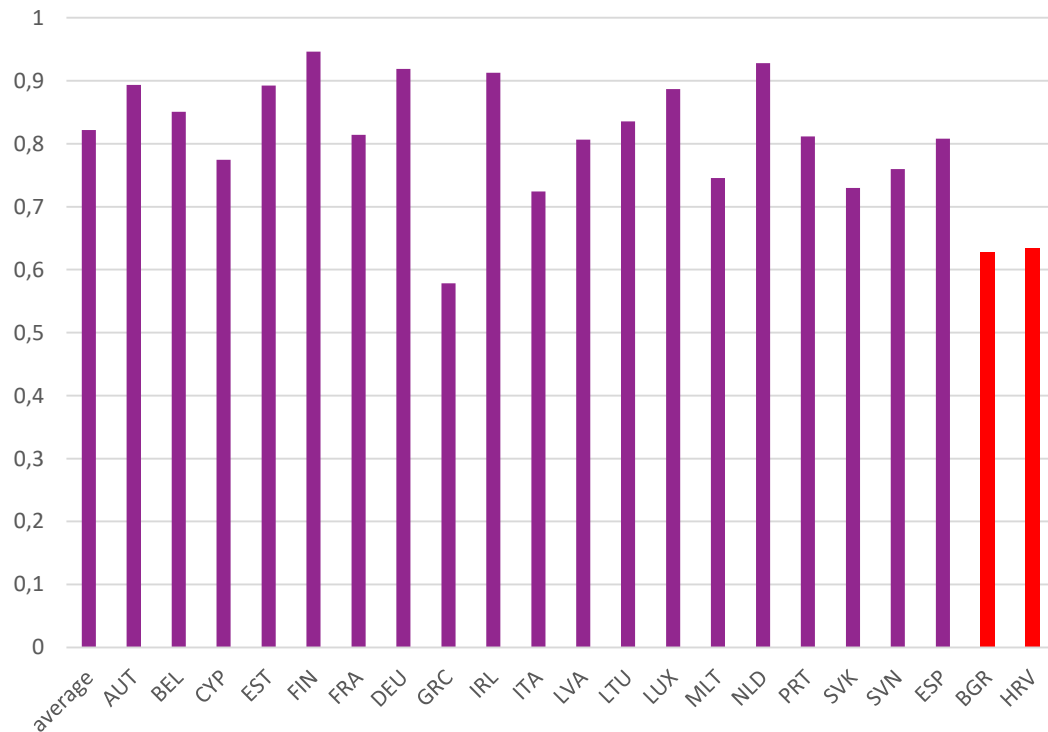

Държави-членки от ЕС, които не са
част от еврозоната

Качество на институциите (*Institutional Quality Index*)

Държави-членки от еврозоната +
България и Хърватия

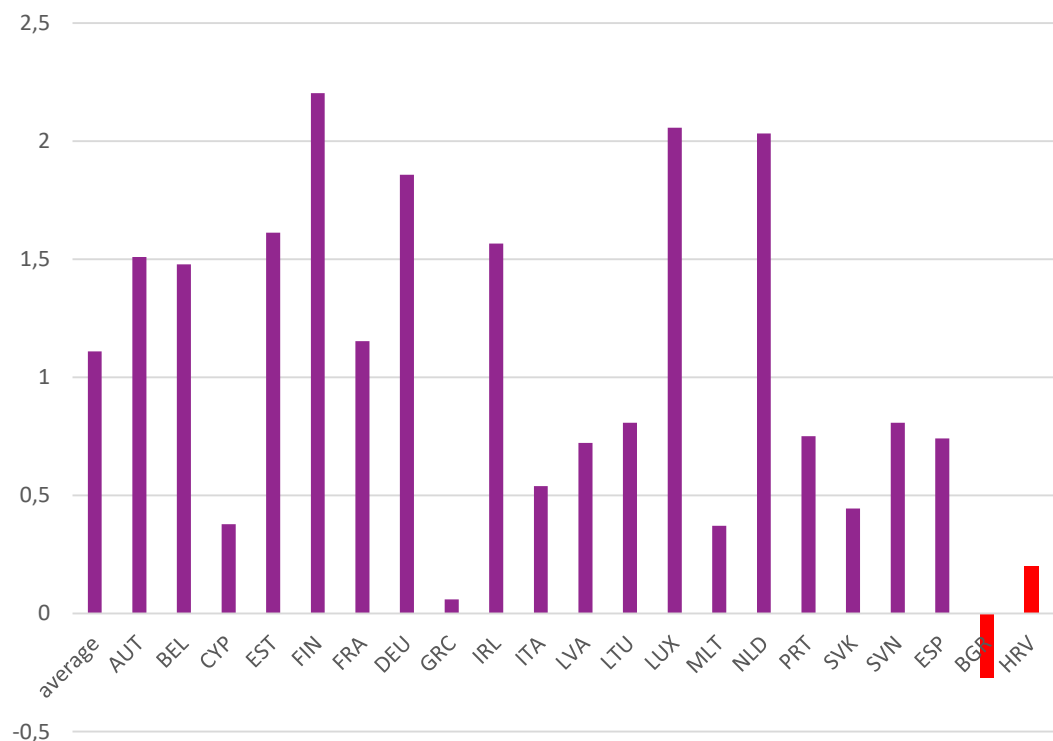

Държави-членки от ЕС, които не са
част от еврозоната

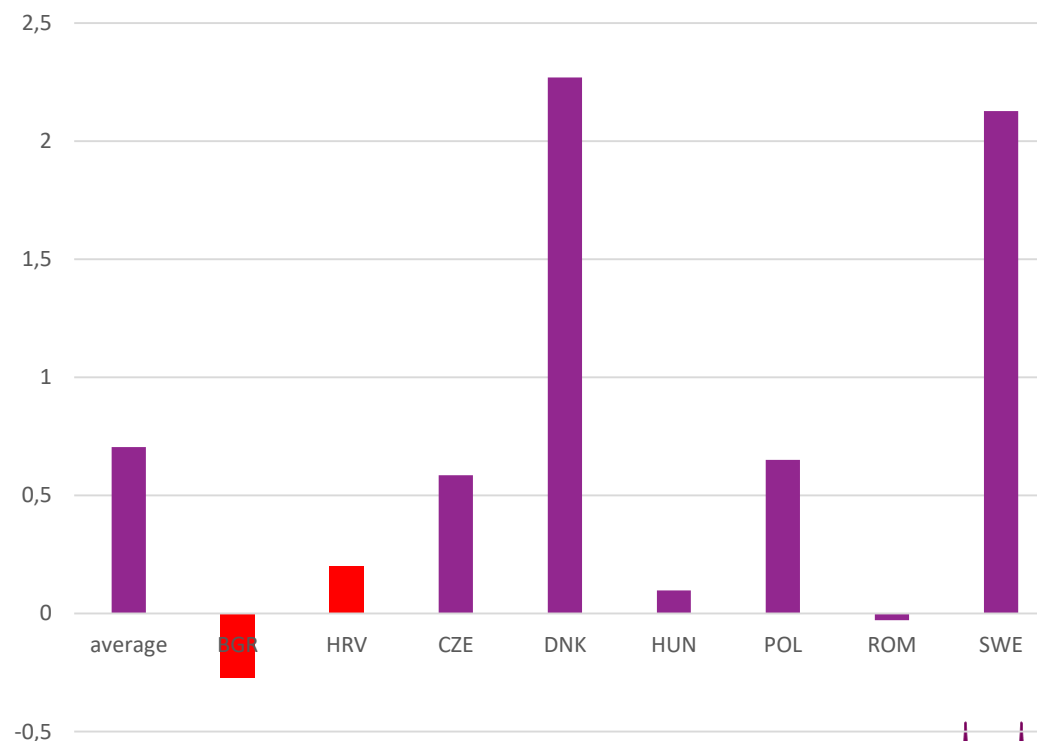

Контрол на корупцията (WB, Worldwide Governance Indicators)

Държави-членки от еврозоната +
България и Хърватия

Държави-членки от ЕС, които не са
част от еврозоната

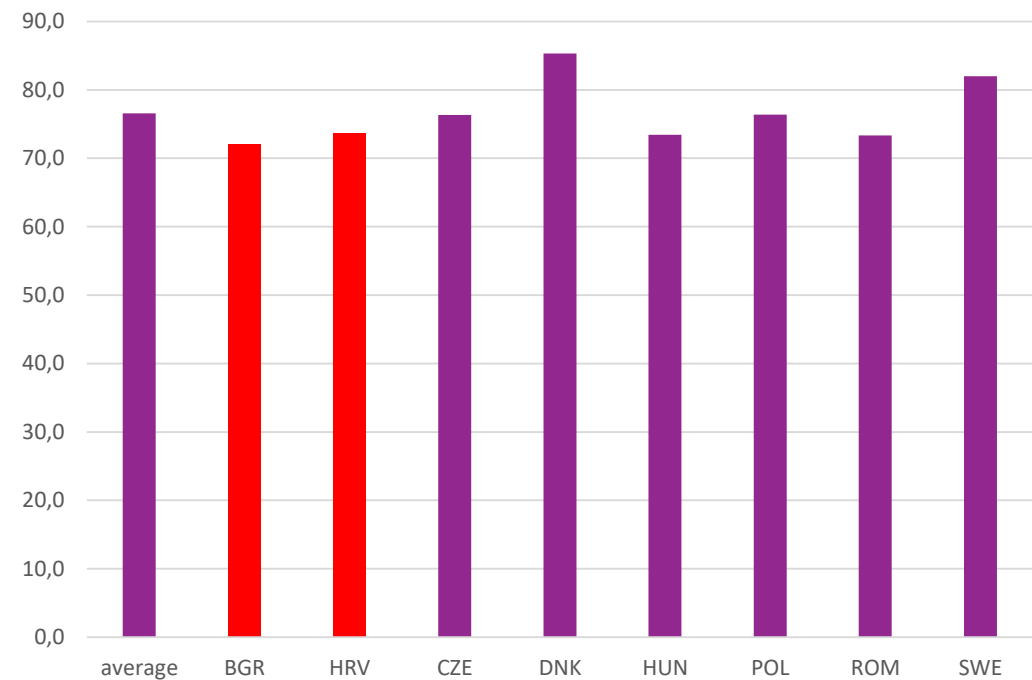

Бизнес среда (WB, "Ease of Doing Business Index")

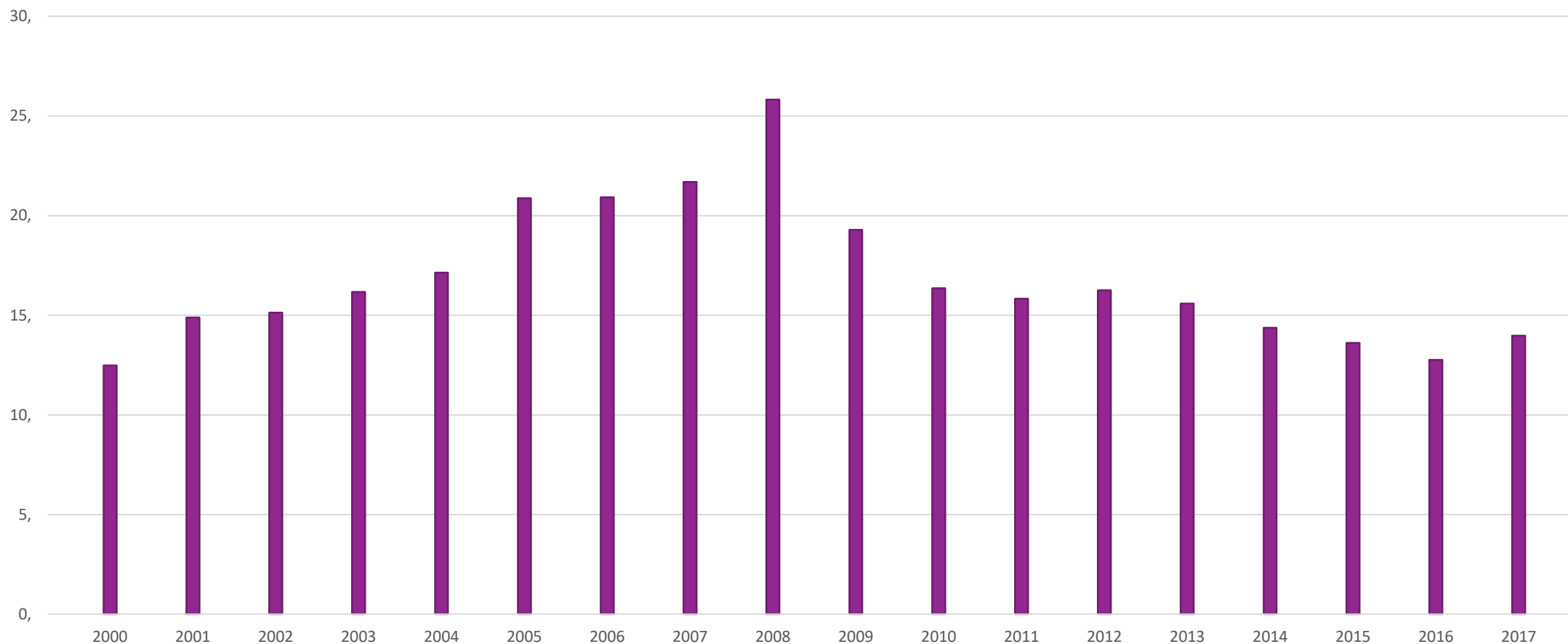
Държави-членки от еврозоната +
България и Хърватска

Държави-членки от ЕС, които не са
част от еврозоната

Съотношение между инвестиции на реалния сектор и БВП в България (% , *Евростат*)

Изводи за членството в еврозоната

- Процедурата на приемане в еврозоната не е автоматична, някои нейни аспекти не са формализирани и включват елементи на преценка от съответните органи.
- Дори България да направи необходимите нормативни промени и да изпълнява Маастрихтските критерии, има риск тя да попадне в ситуация на блокирано членство, подобно на случая с Шенгенското пространство.
- Ако европейските институции разглеждат въпроса за „интегрирането на пазарите“ не само в тесния контекст на числовите критерии от Маастрихт, а в по-широкия контекст на дългосрочност, устойчивост, качество и стабилност на институциите и управлението.

Изводи за членството в еврозоната

- Ако рискът от такова тълкуване се реализира, процесът на интегриране на България в еврозоната може да се окаже доста продължителен и далеч да надхвърли официално заявената дата 1 януари 2024 г.
- Опитът на Литва, Латвия и Естония, които пребивават в ЕРМII съответно 9.5, 8.5 и 6.5 години може да е показателен в това отношение.
- Необходимо е България да положи значителни усилия за утвърждаването и укрепването на институциите и качеството на управлението и да преодолее проблемите с върховенството на закона, със съдебната система, с относително големия размер на сивата икономика и корупцията.
- Това е фундаментално необходимо за развитието и просперитета на българското общество не толкова заради приемането в еврозоната, което частично е реализирано с функционирането на паричния съвет, членството в ЕРМII и Банковия съюз, но е.
- Все пак да се стремим ли към датата 01.01.2024 г.?

Ползи и рискове от присъединяването към еврозоната

проф. д-р Ваня Иванова

Потенциални ползи**Евентуални рискове и предизвикателства**

+ репутационен ефект от участие в „клуба на богатите“, а не в периферията	- Невъзможност да се изпълнят формалните и неформални критерии и пропускане на възможността за членство през 2024, което може да забави скоростта на реформите
+ покачване на кредитния рейтинг	Самият ИПС е незавършен, функционира при непълна синхронизация на бизнес циклите и недостатъчна конвергенция, което е рисково за доброто му функциониране
+ повишаване на доверието на инвеститорите	Инфлационен шок и спекула с цените
+ ръст на инвестиционната активност	Ерозия на краткосрочната конкурентоспособност
+ отпадане на валутния риск, рисковата премия и намаляване на трансакционните разходи	„разхлабване“ на фискалната стабилност и традиционната консервативност на фискалната политика
+ по-ниски лихвени проценти	Риск от увеличаване на дефицита
+ по-ниски разходи за обслужване на публичния дълг	Слаб институционален капацитет за реформи
+ стимулиране на търговската интеграция	Липса на добра информираност и ефективна разяснителна кампания, което подсилва негативните нагласи
+ участието в банковия съюз гарантира стабилност на банковия сектор	
+ участие в разпределението на печалбата на ЕЦБ	
+ пълноценно участие в управленските структури и процеси на вземане на решения в ЕЦБ	
+ достъп до бюджета на еврозоната	
+ предпоставка за устойчив дългосрочен икономически растеж и конвергенция	
+ преминаване към следващ, по-висок етап на интеграционния процес	

Изводи за ценовата стабилност

- Налице са рискове за присъединяващите се страни, произтичащи от липсата на единна фискална политика, непълната синхронизация на бизнес циклите и незавършения процес на конвергенция.
- Инфлационният критерий за членство се очертава като най-голямото предизвикателство пред България за присъединяване към еврозоната.
- Практиката в страните от еврозоната показва наличие на краткосрочен проинфлационен ефект от присъединяването, предизвикан от закръгляването на цените във възходяща посока, прехвърлянето на фирмените разходи по превалутирането върху потребителите, недостатъчен контрол и едновременното осъществяване на преоценките.
- Възприятията на домакинствата за инфлацията превишават значително измерените ѝ темпове в резултат на базирането им на най-често купуваните и бързо поскъпващи стоки и на формираните обществени нагласи. Възможно е инфлационният натиск да доведе до съкращаване на потреблението и до натиск за повишаване на работните заплати.

Изводи за финансовата стабилност

- Пълноценното участие в Банковия съюз е допълнителна гаранция за стабилност на банковата система и няма да натовари банките с непосилно високи разходи.
- Държавите-членки с плаващ валутен курс виждат повече потенциални разходи и по-малко ползи, отколкото тези с фиксиран валутен курс.
- Високият пазарен дял на европейски банки в България обуславя бърза трансмисия на паричната политика на ЕЦБ и значителното ѝ въздействие върху лихвите на междубанковия пазар в страната.
- По-сериозна промяна ще настъпи в ефективния процент по задължителните минимални резерви, но очакванията са неговото съществено понижение да не провокира намаление на лихвените проценти по депозитите и кредитите.
- Включването на България в еврозоната ще има положителни последици за стабилността на финансовите пазари в страната поради променения статус на националната валута, приемането на втората по разпространение в света резервна валута и свързания с нея по-висок потенциал на основните макроикономическите политики.

Изводи за конкурентоспособността на икономиката

- Присъединяването към еврозоната няма да повлияе негативно върху конкурентоспособността на икономиката, по аналогия със страните от периферията на еврозоната.
- Решаващо значение за краткосрочната конкурентоспособност на икономиката имат неценови фактори като експортноориентираният растеж и високата интегрираност в еврозоната, които обуславят нарастващия относителен дял на страната в световния износ.
- Дългосрочната конкурентоспособност зависи силно от качеството на институционалната среда в различните ѝ измерения и изисква предприемане на комплексни мерки за подобряване.
- Гъвкавостта на пазара на труда зависи от възможностите на трудовото законодателство да осигури гъвкава заетост, от гъвкавостта на работните заплати и цените и от ефективността на уравнивяването на търсенето и предлагането на труд. Основните проблеми тук са свързани с неблагоприятните демографски процеси, емиграцията, неподходящата структура на работната сила.
- Изграждането на единен капиталов съюз ще увеличи възможностите за финансиране на МСП, иновативните и нововъзникващи фирми, хармонизирането на нормативната уредба и достигането до по-голямо продуктово многообразие на капиталовия пазар. Не бива да се подценява обаче риска от изтичане на национален капитал.

Равносьметката

- Българската икономика е постигнала значителни резултати в подготовката си за приемането на еврото и за бъдещото си успешно функциониране в еврозоната.
- В същото време пред нея все още има определени предизвикателства както по отношение на покриването на условията за членство, така и във връзка с условията и факторите за постигане на дългосрочен устойчив икономически растеж и догонване на средните равнища на доходите в ЕС, съчетани със зелена и цифрова трансформация.
- Постигането на такава устойчивост и преодоляването на анализирани предизвикателства изисква насоченост на макроикономическата политика към ограничаване на инфлацията и поддържане на фискалната стабилност, постигане на правна конвергенция и предприемане на структурни реформи за подобряване на институционалното качество, повишаване на гъвкавостта на пазара на труда, увеличаване на конкурентоспособността, и осъществяването на зелен преход и дигитална трансформация.

Еврото е само един от инструментите на икономическата политика. То нито е панацея за решаването на всички проблеми, нито е гаранция за безусловен успех. Преекспонирането и натоварването с прекомерни очаквания би било грешка.

БЛАГОДАРИМ ЗА ВНИМАНИЕТО

